

...dajle bočejo ti modrijani dvojezični poštni ... Gospod Grafenauer pa naj vse to naravnano. Za počit! Selski modrijani! Svet se ... podre, ako stoji na stranišči napisano ... in ne tudi „tukaj!“ Pečat na pošti ... vreden nego vse drugo!... Koliko ... ludo ljudo te burke z mirnim okom gleda ... Pršla bo ura, ko bodo taki modrijani —

Slovenska univerziteteta. Prijatelj nam piše: ... se o temu piše ne bom tukaj sporočal, ... vsako, ki samo nekoliko bere spozna ... je vse to le ošabnost, kar pišejo ti ... ljudski nezastopniki. Pač pa hočem ... mnenje teh domišljakov in sicer le iz ... razloga, ne pa morebiti iz teoretičn ... kajti „sama teorija“ ni za človeka spo ... in s prakso vred šele je za povzdigo ... Slovenske univerzitetete je ravno toliko ... kakor pri cervi 2 ali 3 stolpov ko ... eden zastopuje. To je danes le „Lüksus ...“, zato pripravno da se obdači, kakor ... Saj bi tudi slovenska univerziteteta nas ... odpravila z davki in bremeni, več nego ... predstavljamo. Že danes ima dežela in ... toliko takih dobrotnikov, da ni za po ... kar je le usmiljenja vredno. Ako pogle ... zas v pravo slovensko mesto Zagreb, naj ... tam gotovo 300—500 brezposelnih viso ... kateri v deželi, in v mestu nadlego ... „kuče muhe“, kajti brez službe in ... je tudi brez denarja, torej mu drugega ne ... nastaja, nego da se posluži beraštva, ali pa ... nastaja, da zamore preživeti. Službe tak člo ... ne dobi, ker ne zna drugega jezika kakor ... v nekoliko cirilice, za kar so ti ljudje ... obdelovati. Vsak le malo izvežbani Avstri ... ako pride v Zagreb, dobi lahko službo, ... je zmožen tudi nemškega jezika, a doma ... ni ne morejo prizasluziti toliko, da bi se ... preživeli, ako prav imajo naslov „doktor“, ... to so primorani taki gospodje, da se po ... sredstev, katera jih dopeljuje do proste ... in stanovanja, kar jih popolnoma mora ... in tudi duševno uniči. Poglejte, tako vi ... slovenski prvaki radi imeli! Sra ... naj se svojega dela! Ali jim ni dopu ... na univerzi v Zagrebu svoj cilj doseči, ... to še želijo? Zakaj mora Korošec iti v ... ali na Dunaj, ako hoče svoj cilj doseči? ... bi Kranjec ne šel v Zagreb, ako neče iti ...? Zakaj hoče v Ljubljani vedno čepeti? ... jim ni znano, da človek le potem kaj velja ... ako, ako tudi svet pozna? Kranjska dežela ... ni tako obširna, da bi zamogla vse ... izvežbane doktorje in diplomate sama ... lovati, kajti še zdaj morajo, — ko vender ... jezika dobro znajo, — službe po drugih ... iskati. Dragi Slovenci! Mesto visoke šole ... sebi si več obrtnih in poljedelskih šol, ... to nam bi moglo koristiti, več kakor ... slovenske univerziteteta!

Krajni šolski svet v Borovljah. Pri zadnjih ... v krajni šolski svet borovljski so bili ... sami trdni naprednjaki, i. s. gg.: F. ... J. Mare, S. Rieger, Schaschl J.; ... Donjak F., Janeschitz G., Legar A. ... Schwarz Ad. ... bil se je v Celovcu tesarski pomočnik ... Gruna. Padel je pri zgradbi nove hiše ... Schwarz iz podstrešja v klet in kmalu potem ... bolnic izidihnil.

Železniške nesreče. V Beljaku sta trčila 29. ... dva železniška voza. Razven nekaj manj ... poškodb ni bilo nesreče.

Iz vlaka padel je 1. t. m. neki možki, ki ... je peljal iz Trbiža. Dobil je težke notranje ...

Po svetu.

iz črnega tabora. Vikar Čigon na Vojskiči ... klerikalne ... Žlindre. Seveda se v svoji borbi po ... vseh dopustnih in nedopustnih sredstev. ... jezovitov posvečuje namen vsa sred ... torej tudi laž in obrekovanje. Zato je ta ... Čigon o liberalnemu poslancu Štrekeljnu ... da ima ta dvoje žena. Štrekelj je tega ... duhovnika tožil in vikar je bil ob ... na 150 kron globe.

Življenje v starih časih. Ako primerjamo ... cene življenskih sredstev s stari,

potem bi človek pač lahko sive lase dobil! Leta 1.130 se je dobilo za 40 denarjev (to je 2 kroni) celega vola, za pol krone ovco. Cesar Friderik Barbarossa je plačal na križevem potu leta 1.188 za 4 vole 1.20 K. Leta 1380 se je plačalo za funt govejega mesa 2 vinarja, leta 1.414 pa 6 vinarjev. Na Bavarskem se je dobilo leta 1.440 vola za 8 goldinarjev, čeber pive pa za 80 vinarjev današnjega denarja. Prvi „Braunmeister“ v Monakovem je imel takrat 2 goldinarja tedenske plače. Leta 1.563 je bil cesar Maksimilijan II. za ogrskega kralja kronan. Takrat je koštalo 1 kokoš 14 vin., 1 gos 14 vin., 1 prašiček 22 vin., 1 funt špeha 8 vin., govejega mesa 5, sira 7, karpfa 10, ščunke 14, 1 jajce 2 vin., 1 liter vina 8 vin., 1 fura mrve 150 vinarjev. Leta 1550 je odposlalo 24 ogrskih duhovnikov enega odposlanca na Dunaj; mož je dobil 1 gold. odškodnine. Tudi 100 let pozneje so bile cene za plače in življenska sredstva grozno nizke. Pač pa se je plačavalo strahovite svote za rože. Na Holandskem je koštala leta 1634 ena sama tulpa 13 tisoč goldinarjev. Leta 1720 je koštal na Dunaju kektoliter jčmena 2 gold. Še pred 75. leti se je dobilo liter pive za 5 krajcarjev itd. itd.

Farški „konzum“ propadel. V Toplicah na Kranjskem je prišel klerikalni „konzum“ na boben. Dolga je čez 40.000 K. Koliko kmetov bode prišlo vsled te farške lumparije na beraško palico!

Ljubi „Štajere“! Pesnik Rudolf Hawel je ljudski učitelj na Dunaju. Pred kratkim enkrat je peljal svoje učence k spovedi. V cervki je opazil dečka, ki je stal v kotu in ihtel ter jokal. Hawel stopi k njim in ga vpraša, kaj mu je. „Prosim, gospod učitelj“, odgovori deček, „izgubil sem svoje grehe“. — Učitelj se je nasmeljal; vedel je, da je deček izgubil listek, na katerem so bili njegovi „grehi“ popisani. Zato je otroka tolažil: „Nič ne jokaj, v pravem hipu ti pridejo grehi že na misel.“ Pol ure pozneje je bila spoved končana. Hawel je korakal z učenci proti domu. Na cesti je opazil zopet dečka, ki se je preje tako jokal; zdaj je korakal veselo svojo pot in zadovoljnost mu je gledala iz oči. Učitelj je dečka vsled tega vprašal: „No, ali si se spomnil na grehe?“ — „Ne, gospod učitelj“, pravi paglavce, „ali izposodil sem se grehe od enega drugega“...

Brzjavi.

Ptuj. 3. julija. Danes je divjala po Halozah nevihta. Padla je težka toča in napravila velikansko škodo. Čuje se, da je skoraj vsa trgatve uničena. Ljudje so obupani.

Celje. 3. julija. Danes je bil tukaj obsojen župnik Vavpotič iz Podrede. Obnašal se je v cervki proti neki ženi tako surovo, da je groza. Kondno je ženo še v cervek zaklenil. Žena je bila noseča in posledica strahu ter jeze je bilo, da je porodila mrtvo dete. Za svojo surovost je bil Vavpotič obsojen n a 100 K globe, odnosno 10 dni zapore.

Sv. Trojica. V ponedlek je bila v Senarski pri sv. Trojici v Slov. Gor. občinska volitev. Klerikalci so se na vse kripelje prizadevali, da bi dobili to občino v svoje kremeplje. Ali naprednjaki so bili trdni kot skala in so zmagali na celi črti. V vseh 3 volilnih razredih so bili naprednjaki voljeni in sicer v prvem razredu z 8 proti 2 glasovi, v drugem razredu z 10 proti 6 glasovi in v tretjem razredu z 47 proti 28 glasovi. Torej zmaga! Več poročamo prihodnjik.

Gospodarske.

Kako naj zatiramo hmeljevo uš? Izmed vseh živalskih škodljivcev je hmelju najbolj nevarna takoimenovana hmeljeva uš. Posebno razširjena je na Angleškem, v zatečki okolici je še od leta 1903 sem v slabem spominu in tudi mi je žalibog poznano. Ta uš si poišče najmlajše, sočne dele hmelja, jih navrtla s svojim rilcem in jim izsesava sok. Na listih sedi hmeljeva uš vedno na spodnji strani. Če nastopi zelo mnogo teh ušij, zaostanejo napadeni deli rastline v rasti, listi se na spodaj zvijejo, dobe iz začetka neko čudno, pozneje žolto barvo in nazadnje popolnoma odmrjejo; stranske vejice ostanejo in grozdi, ki so zelo redki, se počasi popolnoma posušijo. Listne uši dajejo od sebe neko lepljivo tekočino sladkega okusa, ki pada na spodaj se nahajajoče liste in jih prevleče s svetlo skorjo. Ta skorja se imenuje živalska hmeljeva rosa (animalischer Honigtau). Ona zabranjuje in moti naravno rast in razvoj lista ter

pospešuje, da se na listu razvije neka glivica, ki povzroča, da postane hmelj črn, sajast (Schwärze Susstau.) Iz velikih, črnjavih jajec, ki so tako trpežna, da jim tudi najhujši zimski mraz prav nič ne škodi, se razvijejo v maju najprej ličinke. Te se večkrat levijo in nazadnje postanejo iz njih samice brez peroti. Te samice rodijo, ne da bi bile oplemenjene, žive uši, iz katerih postanejo v par dneh zopet lahko samice brez perotnic. To razmnoževanja se vrši zelo hitro in je, posebno če je vreme ugodno naravnost neverjetno. Če je na enem kraju vse pojedeno in uši ne najdejo več hrane, potem se razvejejo iz ličink uši ki imajo perotnice (Aphis-fliegen, Blattlausfliegen). Te perotaste uši odletijo in si iščejo druge živeže; tam se iz njih zopet razvijejo samice brez perotnic. Na ta način si lahko razlagamo, zakaj se ta škodljivec tako neverjetno hitro širi. Še le v jeseni se pokažejo samice, ki se lahko dajo oplemeniti in samci. Po oplemenitvi leže samica jajca v razpoke hmeljevih kolov, pod liste in grmovje, da tam prezimijo. Za pokončevanje te uši so našli po izkušnjah v zatečkem okraju in posebno v poskusnem hmeljevem nasadu, na zimski kmetijski šoli v Zalcu izvrstno sredstvo v petrolejevem izvlečku (Petroleumemulsion), s kateri se hmelj škropi. Tak izvleček si lahko vsakdo sam napravi. Naprej se raztopi 2 kg mazilnega mila (Schmierseife) v 4—5 litrah vrele vode. Temu se potem prilije pol litra petroleja, a pri vlivanju se mora zmes vedno in pridno mešati. Tej zmesi prilijemo v kaki kadi toliko vode, da je vsega skupaj 100 litrov. Potem mešamo to zmes z brezovo metlo tako dolgo, da se je ves petrolej lepo razdelil in da je vsa tekočina bela ko mleko. Ta izvleček škropimo potem z navadno tršno škropilnico po hmelju. Paziti pa moramo nato, da škropimo zelo drobno in na spodnje strani hmeljevih listov. Če hočemo imeti od škropljenja res kako korist, moramo gledati na to, da se spere cela spodnja stran lista, torej, da pride vsaka uš v dotik z izvlečkom. Razentega moramo začeti s škropljenjem o pravem času. Če priletijo perotaste uši iz sosednjih hmeljevih nasadov napadejo zopet hmelj; zato moramo tudi po škropljenju paziti na hmelj in če je potrebno, tudi drugokrat škropiti. Če čakamo s škropljenjem tako dolgo, da so se listi že zvili, potem je hmelj že oškodovan in škropljenje ne pomaga toliko, kakor če ga opravimo pravčasno. Če so dnevi vroči, potem smemo samo zjutraj in zvečer škropiti, ker sicer škoduje solnčna vročina preveč mladiki. Kakor so pokazali poskusi, se lahko z jednim hl take tekočine poškrupi 2 do 2½ kop hmeljevih rastlin. Tako bi rabili za 1 joho hmeljevega nasada 15 do 25 hl takega izvlečka. Če stane kg petroleja 60 v in mila 35 v, potem bi nas to stalo kakih 15—25 K. Peter.

Gnojite ajdi! V „Kmetovalcu“ čitamo pod gornjim naslovom joko poštevanja vreden oklic, katerega tudi mi tu ponatisnemo. Pri nas zavzema strniščna ajda važno mesto. Priderek ajde se je pa zelo skrčil, da so kmetovalci že začeli dvomiti, če se jo izplačuje pridelovati. Vzrok pičlemu pridelku ajde tiči edino le v izsesani zemlji, oziroma, ker se ajdi ne guoji. Med našimi gospodarji je razširjeno domnevanje, da je ajda nekaj postranskega, ki se seje na strnišče zato da njiva in prazna in ker tako ne potrebuje drugega kakor plitvega oranja in zavlečenja. Da bi ajda tudi gnoja potrebovala, na to nihče ne misli. Vsa ta domnevanja pa niso prava kajti ajda vzame zemlji in torej potrebuje najmanj toliko ali še več redilnih snovi, kakor kako drugo žito. Če mora torej njiva isto leto zapored dati dvakraten pridelek, potem pač ni čuda, če je utrujena, in ker ajda pride druga na vrsto, zato dobi le ostanke gnojilne sile, ki jih je prej požeto žito še na njivi pustilo. Ti ostanke gnojilne sile so majhni in ker se je pri nas od pamtiveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive izsesane, in zato je bil pridelek ajde od leta do leta pičlejši. Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev:

	dušika	kalija	fosforove kisline
pšenice	52 kg	26¾ kg	20¾ kg
ajde	51	53	21¾

Iz tega razvidno, da potrebuje ajda toliko redilnih snovi, kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato pa ima gnojenje s kaljevimi gno-

